

ДО ПИТАННЯ ЩОДО РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

© Кудрицька Н.В., 2011

Для реалізації національних стратегічних пріоритетів розвитку економіки країни, підвищення якості життя, досягнення стійкого економічного зростання, забезпечення оборони і безпеки необхідне впровадження високотехнологічних виробництв. Одне із основних завдань сьогодні – це створення системи використання результатів наукових досліджень та розробок в ринковий продукт.

Це досягається в результаті діяльності інноваційної інфраструктури, яка покликана забезпечити врахування вимог ринку в секторі наукових досліджень та стимулювати адекватну реакцію на них. Інноваційна система України повинна бути глибоко інтегрована в світову з урахуванням розумного протекціонізму в тих напрямках, які відповідають національним пріоритетам технологічного розвитку держави. Одним із таких напрямів є розвиток транспортно-дорожнього комплексу [1].

У розпорядженні КМУ від 29.09.2010р. № 1900-р “Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки” [2] одним із шляхів реалізації програми визначено “становлення і забезпечення розвитку індустрії прямого інвестування та венчурного капіталу”. Терміни “венчурний капітал” і “венчурний бізнес” виникли від англ. *venture* – ризиковане підприємство. Виділяють шість етапів венчурного інвестування:

Першим етапом є початкове фінансування або “посів” (*seed financing*). На даному етапі є лише ідея або бізнес-план, ця стадія є інкубаційною та може тривати від кількох місяців до року. “Посівні” інвестиції є найбільш ризикованими, оскільки достовірна інформація щодо життєздатності аналізованого проекту практично відсутня. На думку американських експертів, в кінці даного етапу інвестори відмовляються приблизно від 90% ідей. Разом з тим, проекти, схвалені та профінансовані на даній стадії характеризуються найвищою нормою прибутку у майбутньому.

Другий етап – пусковий (*start-up financing*), де здійснюється основна робота з організації нової компанії, розробці та випробуванню нової продукції (технології) та вивчення попиту на ринку. Даний етап також характеризується високим ступенем ризику, тому для нього характерним є спільне інвестування кількох венчурних капіталістів.

Третій етап – рання стадія розвитку підприємства (*first-stage financing*) пов'язаний з переходом підприємства – інноватора до практичної діяльності по наданню послуг. На даній стадії підприємство має потребу у фінансуванні маркетингових витрат, подолання вхідних бар'єрів на ринку, створення збутової мережі тощо. Прибутки від реалізації послуг є ще недостатніми для забезпечення розширення та росту підприємства, тому знову виникає необхідність залучення венчурних джерел фінансування.

Четвертий етап – швидке зростання (*expansion financing*) передбачає використання венчурного капіталу для збільшення виробничих потужностей підприємства-інноватора; вдосконалення поглог, оптимізації системи управління. На даному етапі інноваційне підприємство є прибутковим та може використовувати кредитні ресурси традиційних фінансових джерел, залучення венчурного капіталу, як правило, припиняється.

П'ятий етап – фінансування придбання (*acquisition financing*), тобто момент першого публічного розміщення акцій інноваційного підприємства на фондовому ринку та продаж їх зацікавленій компанії.

Шостим етапом є менеджмент та фінансування викупу (*management and leveraged buy out*), що полягає у використанні венчурного капіталу з метою викупу акцій інноваційного підприємства у великих компаній.

Треба відмітити, що назріла необхідність створення інфраструктури підтримки інноваційної діяльності держав-учасниць СНД, включаючи структуру венчурного інвестування, розвитку

механізмів саморегулювання у сфері інноваційної діяльності, пов'язаних з розробкою і прийняттям єдиних норм і правил стандартизації і сертифікації послуг, що створюють необхідні умови для захисту від несумлінної конкуренції, піратства на інтелектуальну власність.

В цьому напрямі може бути використаний досвід Російської Федерації по створенню Національної технологічної Палати. Інноваційно-технологічна Палата країн СНД повинна здійснити технічне регулювання і забезпечення конкурентоспроможності товарів та послуг відповідно до міжнародних технічних регламентів і стандартів якості, організувати підготовку кадрів з питань стандартизації і сертифікації, підтримку електронної біржі високих технологій тощо. Слід також передбачити можливість створення на міждержавному рівні спеціальних арбітражних судів для вирішення суперечок, пов'язаних з трансфером технологій при виконанні сумісних програм і інноваційних проектів.

Таким чином, сформулюємо пріоритети розвитку інноваційної інфраструктури:

- розробка програм та створення мережі фондів посівного фінансування;
- розширення державної підтримки малих інноваційних підприємств на етапі старту;
- удосконалення механізму трансферу технологій;
- сприяння створенню технопарків при вищих навчальних заходах і наукових організаціях;
- створення особливих техніко-впроваджувальних зон;
- законодавчий і нормативний захист інтелектуальної власності;
- розробка нормативно-правових процедур передачі майнових комплексів інноваційно-технологічним центрам і технопаркам в ході приватизації державного майна;
- створення і підтримка баз даних науково-дослідних розробок та послуг супроводу інноваційної діяльності;
- сприяння проведенню венчурних ярмарків в регіонах;
- підтримка створення тренінг-центрів, які здійснюють інформаційно-консультативні та освітні функції;
- розробка переліку вимог до фахівців у сфері інноваційної діяльності і формування держзамовлень на їх професійну перепідготовку;
- створення інноваційно-технологічної Палати країн СНД.

В Україні лише незначна частка високотехнологічних підприємств є представниками найбільш передових галузей шостого технологічного укладу, а саме біотехнологій, нанотехнологій, генної інженерії та фармацевтичної промисловості. Переважна більшість цих підприємств займаються машинобудуванням різноманітного призначення (від дорожньо-будівельного до авіабудування) та приладобудуванням.

Венчурне підприємництво в Україні є на сьогоднішній день досить перспективним, хоча на даному етапі розвитку економіки України існує ще багато перепон для ефективної і прозорої роботи підприємств в даній сфері. Необхідно вирішити низку складних комплексних проблем як у правовому аспекті (зокрема, законодавче визначення венчурного підприємництва, його державна підтримка та стимулювання), так і в напрямку розвитку інноваційної інфраструктури.

1. Кудрицька Н.В. *Транспортно-дорожній комплекс України: сучасний стан, проблеми та шляхи розвитку. Монографія / Н.В.Кудрицька. – К.: НТУ, 2010.– 338 с.: іл. – Бібліогр.: с. 326-338.*
2. *Розпорядження КМУ від 29.09.2010 р. № 1900-р “Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки”, zakon1.rada.gov.ua*